7/2128

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.16.O.APK.0.23-300- 563
Konu : Yazılı Soru Önergesi

4218

Ankara

05 NİSAN 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-4785 sayılı yazısı.

Aydın Milletvekili Sayın M. Mesut ÖZAKCAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/2128-4896 esas no.lu yazılı soru önergesi TBMM İç Tüzüğü'nün 99'uncu Maddesi gereği, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, TETAŞ Genel Müdürlüğü ve EPD Kurulu'ndan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge cevabı
(3 Sayfa)

DAĞITIM
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

7/2128

AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. MESUT ÖZAKCAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/2128-4896)

Sorular 1,2,3 :

Ulusal basında çıkan haberlere göre Türkiye'de yaklaşık 25-30 Milyar kilovat saat düzeyinde elektrik üretecek atıl kapasite olmasına rağmen komşu ülke İran'dan elektrik ithal etmek üzere bir şirkete ithal izni verildiği bilgisi yer almaktadır.

- Ülkemizde halen atıl kapasite olarak duran elektrik üretimi yapabilecek ulusal kaynaklar var mıdır? Var ise bu kapasite ne kadardır?

- Kısa ve orta vadede elektrik tüketimimizden dolayı elektrik ithal etmeyi gerektiren bir durum söz konusu mudur?

- Son üç ay içinde elektrik ithal izni verilen şirket yada şirketler var mıdır? Var ise hangi şirketlerdir? Bu şirketlere izin verilmesi konusunda Bakanlığınızın olumsuz tavır sergilemenize rağmen bu konuda size uygun görüş bildirmeniz konusunda siyasi baskı yapıldığı iddiaları doğru mudur?

Cevap 1 :

2001 yılında yaşanan ekonomik kriz nedeniyle talep artışı öngörülen düzeyde gerçekleşmemiş olup, bu nedenle elektrik üretiminde arz fazlası meydana gelmiştir. Geçmiş yıllarda yapılmış sözleşmelere bağlı olan alım garantili üretimler nedeniyle, bu arz fazlası bazı santrallarin kapasitelerinin altında üretim yapmaları sonucunu doğurmuştur. Ekonomik krizin etkilerinin azalması ve buna paralel olarak talebin yeniden artıyor olması, mevcut arz fazlası durumunun uzun süre devam etmeyeceğini göstermekte olup, orta döneme ilişkin olarak yapılan arz-talep dengesi çalışmaları 2007 yılından itibaren yeni üretim tesislerinin devreye girmesi gerekliliğine işaret etmektedir.

Diğer taraftan, Ülkemiz elektrik üretim kompozisyonunda, ithalat bağımlılığının azaltılması ve maliyetlerin düşürülmesi hedefleri doğrultusunda yürütülen çalışmalarda önemli aşamalar kaydedilmiştir. Bu çerçevede, elektrik üretim maliyetleri bakımından oldukça cazip konumda olan kamunun elindeki hidrolik ve linyit santrallarından azami ölçüde faydalanılabilmesi yönünde Bakanlığımca gerekli

hassasiyet gösterilmektedir. Bu konuda yapılan düzenlemelerle, pahalı kaynaklardan elde edilen üretimin düşürülmesi ve hidrolik ve kömür kaynaklarına yönelinmesi yoluyla maliyetler aşağı çekilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde yürütülen çalışmalarda, elektrik üretim kompozisyonumuz yerli kaynakların payının artırılması ve maliyetlerin azaltılması yönünde revize edilmiştir. Bakanlığımızca yapılan 2004 yılı üretim programında yerli linyit kullanan santrallarin üretimi 0.5 milyar kWh ve hidrolik santralların üretimi ise yaklaşık 4.5 milyar kWh artırılmıştır. Böylece, kömür ve hidrolik kaynaklarımıza ağırlık verilmesi yoluyla önemli miktarda tasarruf sağlanmıştır.

Cevap 2 :

Bilindiği gibi arz-talep dengeleri hesaplanırken temel alınan verilerden biri talep tahminleridir. Bu tahminler ise Bakanlığımızca, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından belirlenen makroekonomik verilerden (nüfus, gayrı safi milli hasıla, sektörel gelişim tahminleri v.s.) hareket edilerek kullanılan hesaplama modelleri ile tespit edilmektedir.

Tahmin edilen talebin mevcut ve kesinleşmiş projelerle ne zamana kadar karşılanabileceğinin hesabı ise, mevcut arz kapasitesinin özelliklerine, güvenilir olarak mevcut kapasiteden elde edilebilecek enerji miktarına ve güvenilir enerji miktarının talebin üzerinde ne kadar güvenilir yedek oluşturacağına bağlıdır.

Bakanlığımızca, yukarıda açıklanan yaklaşım doğrultusunda yapılan analizlerde; öngörülen talep tahmininin gerçekleşmesi halinde, mevcut ve inşaatı başlamış projeler göz önüne alındığında, 2006 yılı sonuna kadar yeterli bir güvenilir enerji yedeği olacağı, 2007 yılından itibaren de yeni santralların işletmeye alınmasına ihtiyaç olacağı hesaplanmaktadır. Bu dönemin ihtiyacı olan projelere ilişkin çalışmalara bugünden başlanması gerekmektedir.

Bu doğrultuda uzun dönemli arz-talep projeksiyonu çalışmaları Bakanlığımızca yapılmaktadır. Zira arz güvenliğini gözetmek görevi 3154 sayılı Kanunla Bakanlığımıza verilmiştir. Bu itibarla arz güvenliğinin sağlanabilmesi için sektörün izlenmesi ve

ekonomik olduğu sürece ithalat da dahil olmak üzere her türlü tedbirin alınması Bakanlığımca gözetilmektedir.

Geçmiş yıllarda yapılmış elektrik ithalat sözleşmesine göre Türkmenistan'dan 2006 yılı sonuna kadar elektrik ithalatı sürdürülecektir. Ancak, TEİAŞ Genel Müdürlüğü doğu bölgelerimizdeki teknik problemlerden dolayı elektrik ithalatı yapılmasının uygun olacağını belirtmiş olup, sistem dengesinin sağlanmasını teminen İran'dan da elektrik ithalatı yapılabilecektir.

Cevap 3 :

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na göre, elektrik ithalatı yapmak isteyen tüzel kişiler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) lisans almak zorundadır. EPDK, bu konudaki başvurularda Bakanlığımın da görüşünü almaktadır. Ancak, izin verilmesi hususunda, alınan görüşler doğrultusunda Kurum tarafından karar verilmektedir.

Bugüne kadar Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından elektrik enerjisi ithalatına ilişkin olarak herhangi bir toptan veya perakende satış şirketine izin verilmemiştir.

Tüzel kişilerin, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na yaptıkları elektrik ithalat izni başvurularına uygun görüş bildirilmesi hususunda Bakanlığıma herhangi bir baskı yapılması söz konusu değildir.